

Chương 11

ĐA XẠ – ĐA HÌNH – POLYMORPHISM

1. ThS. Nguyễn Hữu Lợi
2. ThS. Nguyễn Văn Toàn
3. TS. Nguyễn Duy Khánh
4. TS. Nguyễn Tấn Trần Minh Khang

1. MỤC TIÊU

Mục tiêu

- Hiểu được cơ chế hoạt động của phương thức ảo.
- Ứng dụng được phương thức ảo.
- Thi cao học đề thi hay hỏi phần này.
- Phỏng vấn xin việc người ta cũng rất hay hỏi.

2. VÍ DỤ DẪN NHẬP

Ví dụ dẫn nhập

- Hãy thực hiện chương trình dưới đây và cho biết kết quả của việc chạy chương trình trong bốn trường hợp:
- Trường hợp 1: **XXXX** là khoảng trắng,
YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 2: **XXXX** là virtual,
YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 3: **XXXX** là khoảng trắng,
YYYY là virtual.
- Trường hợp 4: **XXXX** là virtual,
YYYY là virtual.

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Khai báo lớp đối tượng
A lớn

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Phương thức Sketchy()
được khai báo trong
phạm vi public.

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Phương thức Sketchy(int)
được khai báo trong phạm vi
public.

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Trong thân phương thức `Sketchy()` có lời gọi thực hiện phương thức `Sketchy(int)` với đối số đầu vào là `-1`.

Ví dụ dẫn nhập


```
25. class B:public A
26. {
27.     public:
28.         void Sketchy()
29.         {
30.             cout<<"\n B's Sketchy()";
31.             Sketchy(-2);
32.         }
33.         void Sketchy(int num)
34.         {
35.             cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";
36.         }
37. };
```

Dòng số 25 được đọc là:
lớp đối tượng **B** kế thừa
từ lớp đối tượng **A** với từ
khóa dẫn xuất **public**.

Ví dụ dẫn nhập


```
25.class B:public A
26.{
27.    public:
28.        void Sketchy()
29.        {
30.            cout<<"\n B's Sketchy()";
31.            Sketchy(-2);
32.        }
33.        void Sketchy(int num)
34.        {
35.            cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";
36.        }
37.};
```

Phương thức Sketchy()
được khai báo trong phạm
vi public.

Ví dụ dẫn nhập


```
25.class B:public A
26.{
27.    public:
28.        void Sketchy()
29.        {
30.            cout<<"\n B's Sketchy()";
31.            Sketchy(-2);
32.        }
33.        void Sketchy(int num)
34.        {
35.            cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";
36.        }
37.};
```

Phương thức Sketchy(int) được khai báo trong phạm vi public.

Ví dụ dẫn nhập


```
25.class B:public A
26.{
27.    public:
28.        void Sketchy()
29.        {
30.            cout<<"\n B's Sketchy()";
31.            Sketchy(-2);
32.        }
33.        void Sketchy(int num)
34.        {
35.            cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";
36.        }
37.};
```

Trong thân phương thức Sketchy() có lời gọi thực hiện phương thức Sketchy(int) với đối số đầu vào là -2.

Ví dụ dẫn nhập


```
38. class C:public B
39. {
40.     public:
41.         void Sketchy(int num)
42.         {
43.             cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.         }
45. };
46. void Curious(A* wacky)
47. {
48.     wacky->Sketchy();
49.     ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50. }
```

Dòng số 38 được đọc là:
lớp đối tượng **C** kế thừa
từ lớp đối tượng **B** với từ
khóa dẫn xuất **public**.

Ví dụ dẫn nhập


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.        }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    wacky->Sketchy();
49.    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Phương thức Sketchy(int)
được khai báo trong phạm vi
public.

Ví dụ dẫn nhập


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.        }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    wacky->Sketchy();
49.    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Dòng 46 định nghĩa hàm
Curious.

Ví dụ dẫn nhập


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.        }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    wacky->Sketchy();
49.    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Hàm **Curious** có một tham số đầu vào có tên là **wacky** và **wacky** là con trỏ đối tượng thuộc lớp **A** lớn.

Ví dụ dẫn nhập


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.        }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    wacky->Sketchy();
49.    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Dòng 48 đọc là: con trỏ đối tượng **wacky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** không có tham số.

Ví dụ dẫn nhập


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.        }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    wacky->Sketchy();
49.    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Dòng 49 đọc là: con trỏ đối tượng **wacky** được ép kiểu thành con trỏ đối tượng thuộc lớp **C**.

Sau đó con trỏ đối tượng **wacky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** có tham số với đối số là **123**.

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

- Dòng 53 đọc là: **inky** là con trỏ đối tượng thuộc lớp đối tượng **A**.
- **new B** là tạo ra đối tượng thuộc lớp đối tượng **B**.
- Địa chỉ của đối tượng vừa được tạo ra được gán cho con trỏ đối tượng **inky**.

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

— Dòng 54 đọc là: con trỏ đối tượng **inky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** không có tham số.

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

— Dòng 55 đọc là: con trỏ đối tượng **inky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** có tham số với đối số là **23**.

Ví dụ dẫn nhập

— Dòng 56 đọc là: Hàm **Curious** được gọi thực hiện với đối số là **inky**.

```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```


Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

- Dòng 57 đọc là: **pinky** là con trỏ đối tượng thuộc lớp đối tượng **B**.
- **new C** là tạo ra đối tượng thuộc lớp đối tượng **C**.
- Địa chỉ của đối tượng vừa được tạo ra được gán cho con trỏ đối tượng **pinky**.

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

— Dòng 58 đọc là: con trỏ đối tượng **pinky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** không có tham số.

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

— Dòng 59 đọc là: con trỏ đối tượng **pinky** gọi thực hiện phương thức **Sketchy** có tham số với đối số là **46**.

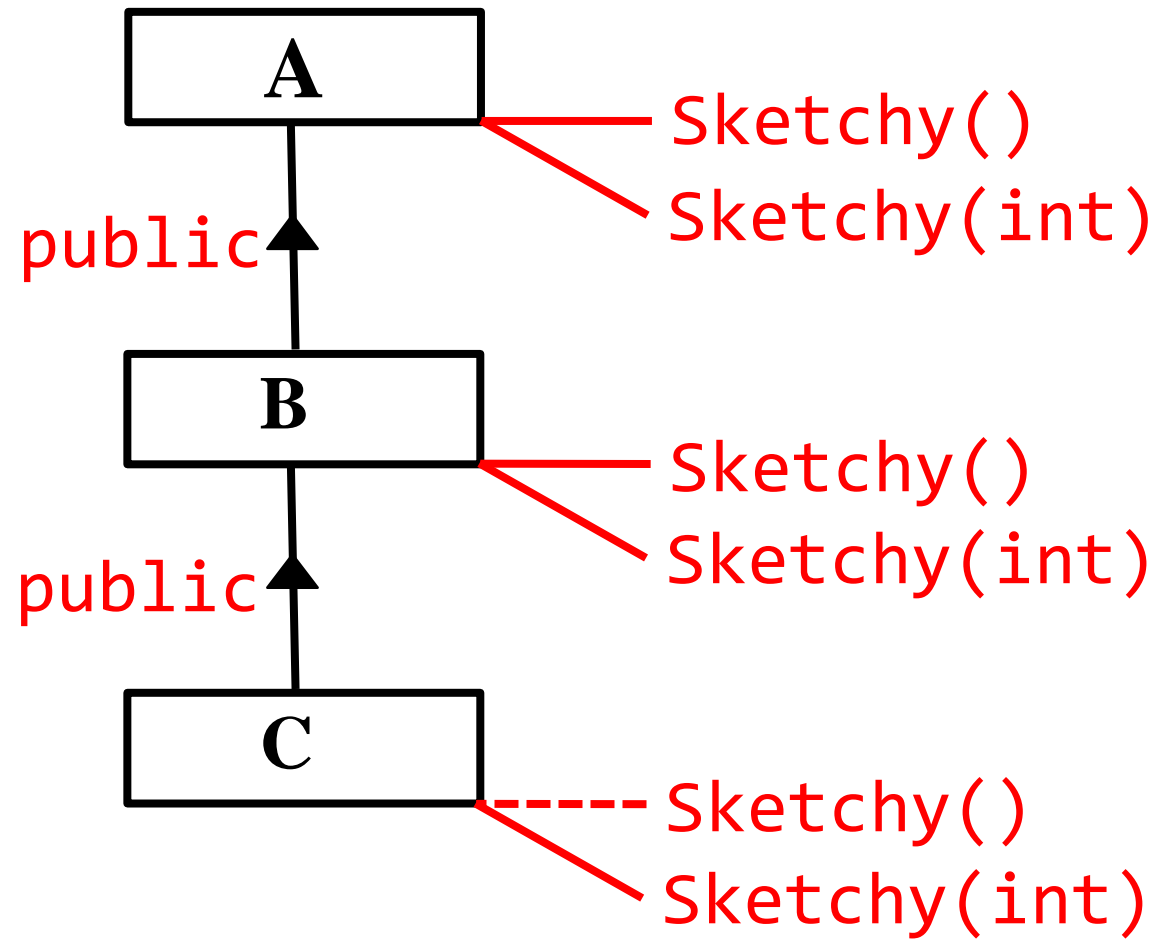
Ví dụ dẫn nhập

— Dòng 60 đọc là: Hàm **Curious** được gọi thực hiện với đối số là **pinky**.

```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```

Ví dụ dẫn nhập

Ví dụ dẫn nhập

- Hãy thực hiện chương trình dưới đây và cho biết kết quả của việc chạy chương trình trong bốn trường hợp:
- Trường hợp 1: **XXXX** là khoảng trắng,
YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 2: **XXXX** là virtual,
YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 3: **XXXX** là khoảng trắng,
YYYY là virtual.
- Trường hợp 4: **XXXX** là virtual,
YYYY là virtual.

Ví dụ dẫn nhập


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.    public:
15.        XXXX void Sketchy()
16.        {
17.            cout<<"\n A's Sketchy()";
18.            Sketchy(-1);
19.        }
20.        YYYY void Sketchy(int num)
21.        {
22.            cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";
23.        }
24.};
```

Ví dụ dẫn nhập


```
25.class B:public A
26.{
27.    public:
28.        void Sketchy()
29.        {
30.            |    cout<<"\n B's Sketchy()";
31.            |    Sketchy(-2);
32.        }
33.        void Sketchy(int num)
34.        {
35.            |    cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";
36.        }
37.};
```


Ví dụ dẫn nhập

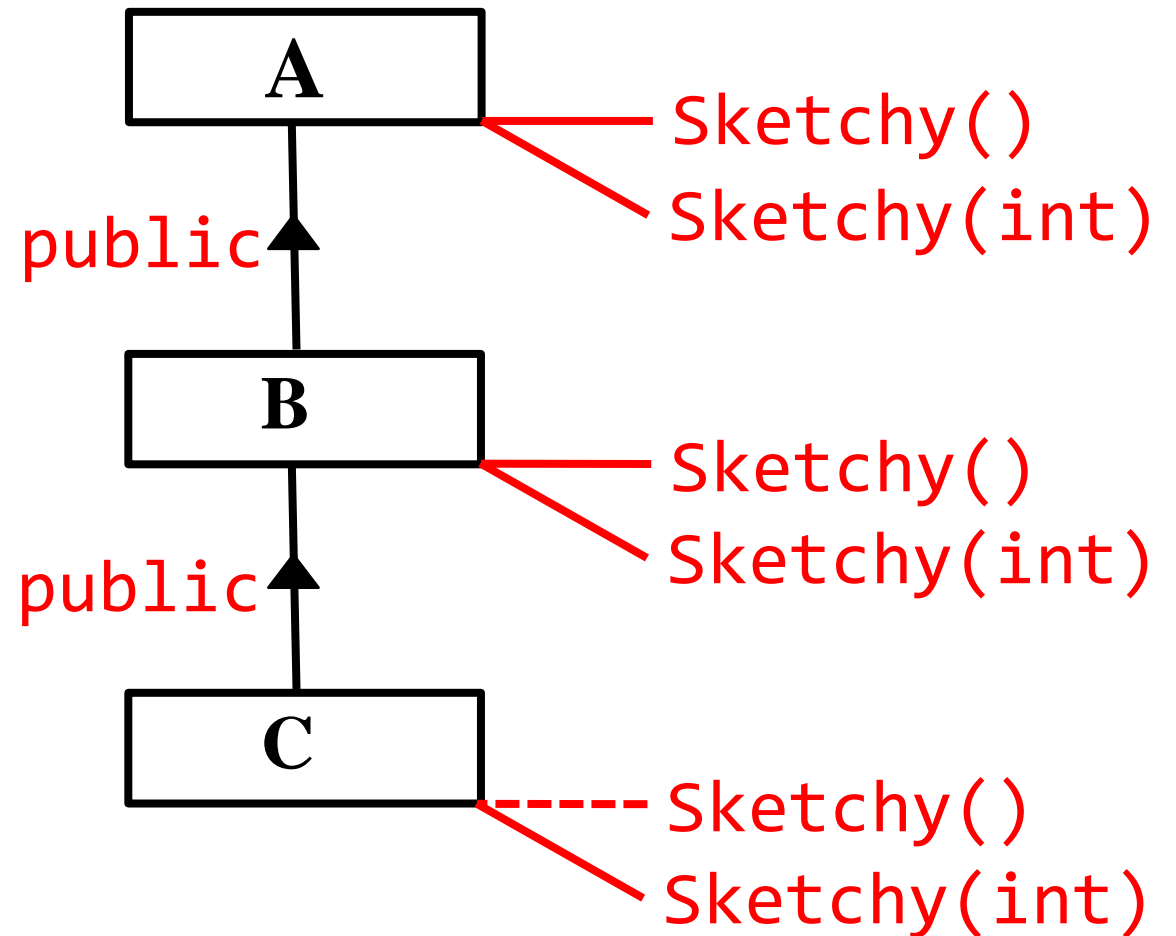


```
38.class C:public B
39.{
40.    public:
41.        void Sketchy(int num)
42.        {
43.            |    cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";
44.            |    }
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.    |    wacky->Sketchy();
49.    |    ((C*)wacky)->Sketchy(123);
50.}
```

Ví dụ dẫn nhập


```
51. void main()  
52. {  
53.     A* inky = new B;  
54.     inky->Sketchy();  
55.     inky->Sketchy(23);  
56.     Curious(inky);  
  
57.     B* pinky = new C;  
58.     pinky->Sketchy();  
59.     pinky->Sketchy(46);  
60.     Curious(pinky);  
61. }
```


3. KHÁI NIỆM ĐA XẠ

Khái niệm đa xạ

- Khái niệm: Đa xạ là cơ chế **tầm vực động** (dynamic scope) cho phép "*xác định*" đúng hành vi (phương thức – method) của đối tượng (object) khi yêu cầu thực hiện.
- Việc "*xác định*" được thực hiện theo nguyên tắc tự nhiên: đối tượng thuộc lớp nào sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng (class) đó.

Khái niệm đa xạ

- Tầm vực động (dynamic scope) là cơ chế gọi thực hiện phương thức thông qua con trỏ đối tượng.

Syntax

4. CÚ PHÁP ĐA XẠ

Cú pháp đa xạ


```
11. class CCoSo
12. {
13.     private:
14.         ...
15.     protected:
16.         ...
17.     public:
18.         ...
19.         virtual KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
20. };
```

Cú pháp đa xạ


```
11. class CDanXuat:<Từ khóa dẫn xuất> CCoSo
12. {
13.     private:
14.         ...
15.     protected:
16.         ...
17.     public:
18.         ...
19.         KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
20. };
```



```
11. class CCoSo
12. {
13.     private: ...
14.     protected: ...
15.     public: ...
16.     ...
17.     virtual KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
18. };
19. class CDanXuat::<Từ khóa dẫn xuất> CCoSo
20. {
21.     private: ...
22.     protected: ...
23.     public: ...
24.     ...
25.     KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
26. };
```

Cú pháp đa xạ

- Một phương thức được khai báo bắt đầu với từ khóa `virtual` thì được gọi là phương thức ảo.
- Phương thức ảo được gọi thực hiện theo cơ chế đa xạ nếu lời gọi thực hiện phương thức được thông qua một con trỏ đối tượng.
- Hơn nữa, các phương thức ở lớp dẫn xuất cùng tên và cùng danh sách tham số đầu vào thì cũng sẽ là phương thức ảo nếu ở lớp cơ sở phương thức cùng tên và cùng tham số là phương thức ảo.

Khái niệm đa xạ

- Khái niệm: Đa xạ là cơ chế **tầm vực động** (dynamic scope) cho phép "*xác định*" đúng hành vi (phương thức – method) của đối tượng (object) khi yêu cầu thực hiện.
- Việc "*xác định*" được thực hiện theo nguyên tắc tự nhiên: đối tượng thuộc lớp nào sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng (class) đó.
- Tầm vực động (dynamic scope) là cơ chế gọi thực hiện phương thức thông qua con trỏ đối tượng.

Cảm ơn quý vị đã lắng nghe

Nhóm tác giả

TS. Nguyễn Tấn Trần Minh Khang